FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	35386
Nom	Fonètica i fonologia catalanes
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1001 - Grau Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1001 - Grau Filologia Catalana	4 - Gramática de la lengua catalana y aplicaciones al asesoramiento lingüístico	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BERNAL GIMENEZ, MARIA ASSUMPCIO	140 - Filologia Catalana
JIMENEZ MARTINEZ, JESUS	140 - Filologia Catalana

RESUM

Es tracta d’una assignatura inclosa en la matèria Gramàtica de la llengua catalana i aplicacions a l’assessorament lingüístic. Aquesta assignatura aprofundeix en la capacitat dels estudiants de reconéixer els diferents sons de la llengua catalana i d’analitzar i de reflexionar sobre els fenòmens que els afecten.

Els objectius bàsics de l’assignatura són:

- Conéixer les característiques del sistema fonètic i fonològic de la llengua catalana, amb especial atenció a l'inventari i a la distribució dels elements
- Aprofundir en els coneixements de la varietat estàndard i dels trets particulars de la varietat pròpia de cada estudiant
- Dominar la transcripció fonètica en la varietat estàndard de la llengua catalana
- Saber instal·lar i utilitzar fonts fonètiques
- Aprendre a usar, en el nivell bàsic, les funcions del programa Praat

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Per a cursar aquesta assignatura es pressuposa un domini suficient de la normativa de la llengua catalana.

COMPETÈNCIES

1001 - Grau Filologia Catalana

- Competències comunicatives avançades en llengua catalana.
- Posseir un coneixement avançat de la gramàtica de la llengua catalana i les seues parts.
- Posseir coneixements de les eines, els programes i les aplicacions informàtiques específiques de l'àrea de filologia catalana.
- Ser capaç de comunicar i ensenyar els coneixements adquirits de l'àrea de filologia catalana, tenint en compte els diferents nivells i contextos d'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes.
- Ser capaç de localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica en l'àrea de la filologia catalana.
- Ser capaç de localitzar, manejar i aprofitar la informació continguda en bases de dades i altres instruments informàtics i d'Internet en l'àrea de la filologia catalana.
- Ser capaç de rebre, comprendre i transmetre la producció científica en les llengües estudiades en el grau.
- Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua catalana.
- Comparar i analitzar constituents de la llengua pròpia amb els d'altres llengües.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Al final d'aquesta assignatura s'espera que l'estudiant siga capaç de:

- Descriure els aspectes bàsics de la producció i la percepció dels sons de la llengua catalana, amb especial atenció als sons que plantegen més problemes en l'aprenentatge del català com a L2
- Reconéixer les relacions de correspondència entre els sons i les grafies de la llengua catalana
- Transcriure amb l'alfabet fonètic internacional textos en la varietat estàndard de la llengua catalana
- Analitzar des del punt de vista fonètic i fonològic les característiques fonamentals de la varietat estàndard de la llengua catalana i de la varietat pròpia de cada estudiant
- Saber comparar els fenòmens de la fonologia catalana amb els de les llengües conegudes i estudiades per l'estudiant
- Instal·lar i usar les fonts fonètiques en un ordinador
- Utilitzar les funcions bàsiques del programa d'anàlisi de veu Praat

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a la fonètica i la fonologia

1.1. Tipus de descripció gramatical: gramàtica normativa, descriptiva i predictiva
1.2. Conceptes generals
1.2.1. Sons i fonemes
1.2.2. Fonètica i fonologia

2. La producció i la percepció dels sons

2.1. La producció dels sons
2.1.1. El període respiratori
2.1.2. El període fonatori
2.1.3. El període articulatori
2.2. La percepció dels sons. L'organització de l'oïda

3. Les consonants

3.1. La producció de les consonants
3.2. Inventari general i diferències dialectals bàsiques
3.3. L'estructura sillàbica i la distribució de les consonants
3.3.1. La síllaba
3.3.2. Els constituents sillàbics

3.3.3. Els tipus sillàbics
3.3.4. Restriccions d'aparició de les consonants
3.4. Fenòmens fònics de base foneticofonològica
3.4.1. Assimilació de punt d'articulació
3.4.2. Assimilació de sonoritat
3.4.3. Espirantització
3.4.4. Realització de vibrants
3.4.5. Realització de contínues en contacte
3.4.6. Realització de grups consonàntics finals
3.4.7. Elisió daproximants

4. Les vocals

4.1. La producció de les vocals
4.2. Vocalisme tònic i àton
4.2.1. Inventari i distribució
4.2.2. Diferències dialectals bàsiques
4.2.3. Fenòmens relacionats amb la reducció vocàlica
4.3. Fenòmens relacionats amb l'estructura sillàbica
4.3.1. Insercions vocàliques
4.3.2. Elisions vocàliques
4.3.3. Diftongs i hiats

5. Els trets suprasegmentals: accent i entonació

5.1. Accent
5.1.1. Definició
5.1.2. Àmbit del mot
5.1.3. Àmbit de la frase
5.2. Entonació
5.2.1. Definició
5.2.2. Contorns tonals bàsics del català
5.2.3. Entonació i discurs

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	30,00	100
Elaboració de treballs individuals	12,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	6,00	0
Preparació de classes de teoria	19,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	33,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura en 2 sessions teòriques i 2 sessions pràctiques setmanals en l'aula, per a les quals el professor posarà a disposició dels estudiants un dossier de treball. Tant en les classes teòriques com en les pràctiques s'incitarà els estudiants a participar.

Les activitats pràctiques inclouran:

a) exercicis de reforçament dels coneixements ortogràfics més directament relacionats amb la fonologia;

b) exercicis de reconeixement de la correspondència entre sons i grafies del català;

c) exercicis de transcripció fonètica;

d) aplicació del programa Praat a l'anàlisi d'un aspecte de la fonètica del català (individualment o en grups de dos o tres persones).

En les sessions de pràctica el professor indicarà les dates de realització dels diferents exercicis dels blocs a), b) i c) i de les proves relacionades amb els blocs b) i c) l'avaluació de les quals serà vàlida per a la nota final. També orientarà sobre les passes a seguir en l'elaboració del treball pràctic d) i indicarà els terminis de lliurament i les dates de revisió d'aquest treball. El calendari de les activitats, amb la indicació de la data de realització de les diferents proves i dels terminis de lliurament del treball, es podrà descarregar també de l'aula virtual.

El professor i els estudiants faran servir l'aula virtual i el correu electrònic com a mitjà per comunicar canvis, detalls sobres les pràctiques, etc. No obstant això, es recomana l'assistència a les tutories presencials per tractar qüestions o dubtes de caràcter individual o específic. Les tutories no s'utilitzaran en cap cas, però, per tornar a explicar continguts ja impartits en classe, ni els generals de l'assignatura, com ara les diferents parts del temari, ni aspectes més particulars de les pràctiques, com ara el funcionament del programa Praat o el sistema d'instal·lació de les fonts fonètiques.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge de l'estudiant es durà a terme a partir de dos elements:

a) El 30% de la nota correspondrà a tres menes d'**activitats** que es treballaran en les classes pràctiques.

1. En primer lloc, hi haurà un conjunt d'activitats de reforçament dels coneixements ortogràfics relacionats amb l'assignatura. Aquests exercicis constitueixen un dossier que haurà de ser complimentat i mostrat al professor, en les dates que s'indicaran en classe i en l'aula virtual. Aquesta part constituirà, com a màxim, el 5% de la nota final.

2. En segon lloc, hi haurà una activitat en què els estudiants hauran de mostrar que coneixen a quins sons corresponen les diferents grafies del català. A aquesta activitat li correspondrà, com a màxim, el 15% de la nota final. En l'activitat, els estudiants que identifiquen totes les grafies correctament tindran 1,5 punts en la nota final; els que tinguen un error, 0,75 punts, i els que en tinguen dos, 0 punts. Els estudiants amb més de dues errades en aquesta activitat tindran la qualificació de *suspens* en l'assignatura, independentment de la nota de les altres parts.

Els estudiants podran realitzar aquesta activitat tres vegades durant el curs, en les dates que el professor indicarà en classe i en l'aula virtual, i, en cas que en alguna de les ocasions aconseguisquen 1,5 punts, hauran superat aquesta part i no caldrà que tornen a repetir-la el dia de l'examen final.

3. Finalment, els estudiants prepararan un treball pràctic en què usaran el programa Praat per analitzar un aspecte fonètic de la llengua catalana. Aquest treball es podrà realitzar individualment o en grups de dos o tres persones i inclourà les dades analitzades pels estudiants i un informe breu sobre aquestes dades. Aquesta part constituirà, com a màxim, el 10% de la nota final. En aquest treball es valorarà la recol·lecció de les dades (fins a 0,4 punts), la correcció i l'adequació lingüística de l'informe (fins a 0,4 punts), la presentació de les diferents parts del treball (fins a 0,1 punts) i el compliment dels terminis d'execució i lliurament (fins a 0,1 punts).

b) El 70% de la nota correspondrà a una **prova final** que avaluarà els coneixements teòrics i pràctics, així com l'adquisició de les competències generals i específiques.

La prova constarà d'una transcripció fonètica (30% de la nota final) i de diverses preguntes relacionades amb els temes tractats durant el curs (40% de la nota final). Els estudiants tindran l'oportunitat de realitzar l'exercici de transcripció fonètica en classe en l'última setmana del curs, en la data concreta que el professor indicarà en classe i en l'aula virtual; en cas que aconseguisquen una nota mínima de 1,8 punts en aquesta prova prèvia, hauran superat aquesta part i no caldrà que tornen a repetir-la el dia de l'examen final.

La nota mínima per superar aquesta prova final és 3,5 punts (sobre un màxim de 7 punts). En tota la prova final cal demostrar un bon coneixement del registre formal i de la normativa gramatical. Si el conjunt de la prova conté errades de normativa, la prova no es considerarà superada, independentment de la nota del contingut.

Excepte l'activitat de reforçament dels coneixements ortogràfics, que es realitza al llarg del primer quadrimestre, tots els elements són recuperables en la segona convocatòria.

Resum de l'avaluació:

Proves de l'avaluació	% sobre final
a) Activitats i exercicis: 1. Activitats de reforçament de l'ortografia (5%) 2. Activitat de reconeixement de grafies (15%) 3. Treball pràctic amb el programa Praat (10%)	30%
b) Prova escrita final: 1. Transcripció fonètica (30%) 2. Prova escrita (qüestions teoricopràctiques) (40%)	70%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BONET, Eulàlia, & Maria Rosa LLORET (1998): Fonologia Catalana. Barcelona, Ariel. <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/66052>
Els sons del català. <http://www.ub.edu/sonscatala>.
IEC (2005): Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, I: Fonètica. 3a ed., 4a reimpr. Barcelona, IEC. [Disponible en línia a <http://www.iec.cat>.]
LACREU, Josep (1990): Manual d'ús de l'estàndard oral. València, Universitat de València.
PRIETO, Pilar (2004): Fonètica i fonologia. Els sons del català. Barcelona, UOC.

RECASENS, Daniel (1993): Fonètica i fonologia. Barcelona, Enciclopèdia Catalana.
SOLÀ, Joan; LLORET, Maria-Rosa; MASCARÓ, Joan, & Manuel PÉREZ SALDANYA (dir.) (2002): Gramàtica del català contemporani, vol. I. Barcelona, Empúries.

Complementàries

- AVL (2006): Lestàndard oral valencià. Diccionari ortogràfic i de pronunciació del valencià. València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, p. LXI-LXXV. [Disponible en línia a <http://www.avl.gva.es>.]
BORDEN, Gloria J.; HARRIS, Katherine, S., & Lawrence J. RAPHAEL (1994): Speech Science Primer. Baltimore, Williams & Wilkins. 3a edició
CUENCA, Maria Josep, & Manuel PÉREZ SALDANYA (red.) (2002): Guia dusos lingüístics. València, IIFV. [Disponible en línia a <http://www.ua.es/institutos/inst.filovalen/Guiausos.pdf>.]
GIL FERNÁNDEZ, Juana (1990): Los sonidos del lenguaje. Madrid, Síntesis.
GONZÀLVEZ, Héctor et al. (2007): Fonet, pràctiques de fonètica. Alacant, Universitat d'Alacant. Biblioteca de Filologia Catalana Digital. DVD. [Disponible en línia a <http://www.ua.es/uem/recursos/fonet.html>.]
IEC (versió provisional en línia): Gramàtica de la llengua catalana [ortografia, fonètica i fonologia, morfologia flexiva i formació de mots]. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. [Disponible en línia a <http://www.iec.cat>.]
RECASENS, Daniel (1991): Fonètica descriptiva del català. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.
SABORIT, Josep (2009): Millorem la pronúncia. València, Acadèmia Valenciana de la Llengua.
SANCHIS GUARNER, Manuel (1950): Gramàtica valenciana. València, Torre. [Reeditat a cura de Ferrando, Antoni (1993): Gramàtica valenciana. Barcelona, Alta Fulla.
WHEELER, Max (2005): The Phonology of Catalan. Oxford, Oxford University Press.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

MODALITAT DE DOCÈNCIA HÍBRIDA

1. Continguts

1. Es mantenen els continguts inicialment recollits a la guia docent.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

1. Manteniment del pes de les diferents activitats que sumen les hores de dedicació en crèdits ECTS marcades en la guia docent original.

3. Metodologia docent

Classe (presencial) teòrica/pràctica + videoconferència síncrona BBC. Els estudiants assistiran a les classes en setmanes alternes amb el 50% de presencialitat a l'aula i el 50% a través de la plataforma virtual.

4. Avaluació

1. Examen presencial.

5. Bibliografia

La bibliografia recomanada es manté perquè és accessible.

MODALITAT DE DOCÈNCIA NO PRESENCIAL

1. Continguts

1. Es mantenen els continguts inicialment recollits a la guia docent.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

1. Manteniment del pes de les diferents activitats que sumen les hores de dedicació en crèdits ECTS marcades en la guia docent original.

3. Metodologia docent

1. Publicació de materials a l'Aula virtual
2. Proposta d'activitats per aula virtual
3. Videoconferència síncrona BBC
7. Problemes/exercicis resolts (classes pràctiques/laboratoris)
10. Desenvolupament de projectes
11. Tutories per videoconferència
12. Fòrum en aula virtual

4. Avaluació

1. Examen online.

5. Bibliografia

La bibliografia recomanada es manté perquè és accessible.